

Lifas äga tankar utan sammanhang, fulla med wanor, fördomar och motsäjelser, de's löjeliga, de's elaka, stundom swaga, stundom grymma. Du skall dock finna at de förtjena mera at beklagas än hatas. Beklaga dem därföre — Haf medlidande med Ditt Släkte, älska Människan. Högmådas ej öfwer egna fullkomligheter, ofta inbillade, utan besinna at ifrån den första til den sista hafwa Wi alla swagheter och fel som förtjena glömska och estergift.

Om *Aerostatiska Machinerne* *).

Aerostatiska Machinerne äro utan twiswel ibland de förunderligaste påfund som senare tider påhittat, och man gör sig hopp at de skola blifwa bland de nyttigaste.

Men fråga torde upkomma, huruvida dessa Machiner böra tillåtas til allmänt handterande och bruk.

En osläckelig eld är fördelaktig at kasta på en Orlogs-Flotta, men om alla Sjömagter skulle betjena sig däraf, så skulle förstörelsen blifwa mer än gruswelig; och om det blef antagit, at med Orlogs-Skepp segla uppe uti lusten, i hwad fara skulle icke då hwarje Stat råka?

Det betydande ordet Sjömagt, skulle då blifwa obrukbart uti våra Politiska handböcker, och de Stater som aldrig förut wetat af de otroliga Summor som ätgå til en Flottas underhållande, skulle då se sig nödsakade at bygga en mängd Luft-Skepp.

Jag förbigår at nämna den Tullförnimmelning och det oårhörde Luren-drägerie, som genom detta i många hänseenden olyckliga påfund lärer besördras.

Spaniens Rusbewarare blifwa säkert innan kort onyttige, och man lärer snart så höra at England återkallat sine Fartyg utur Canalen, sedan
det

Det förljudes at en mängd Smugg-Handlare redan försedt sig med Aero-
statiska Machiner at genom luften segla in i Landet med stora partier förbudna
varor: Hela Handelen lärer förestå en Revolution som blifwer märkelig.

Men alla sådana farligheter kunna förekommas genom et allmänt
strängt förbud at nyttja och bruka sådana Machiner; och som förbud så-
län pågå öfwerträdas, så må man läsa sig den wisaste framgång där-
af.

Skulle åter det pröfwas nödigt för det Allmänna at nyttja sådana
Machiner, så wote rådeligast at för Kronans råkning dertill bygga nödige
wårkstäder, som styrdes af säkre Män, på sin Ambets-Ed.

Jag will nu likwål icke göra många Reflexioner öfwer detta nyaste
tidernes påfund, utan endast meddela utdrag af ett Bref ifrån Staden
Tongsburg om en besynnerlig händelse, som där nyligen sig tilldragit med
Aerostatiska Machinen.

Tongsburg d. 20 December 1783.

Hela Staden talar icke om annat än Aerostatiska uppfinningen. De
försök som Avilorne omtalat, har gjordt våra Stadsboar nyfikne at för-
skaffa sig sådana, och stora Summor hade redan gådt utur Landet dertföre,
då vår wise Magistrat fäste upmärksamhet därpå och utfärdade et strängt
förbud emot införsel af sådana Utrikes tillverkade Machiner. Många Fi-
scaler och Uppsyningsmän äro förordnade på Stat, at hålla hand öfwer För-
fatningens efterlesnad.

Man har och lämpat anstalterne efter saken, så at Tull-Bevjenter och
Fiscaler blifwit försedde med goda Tuber, at kunna observera, i händelse
några Machiner öfwan ifrån genom luften inkomma; men ingen Författ-
ning är gerna utan något hål at krypa igenom.

Man har nyligen blifwit warse at en ansenlig mängd Aerostatiska Ma-
chiner blifwit inpracticerade, och Tull-Bevjeningen har fått skulden, at de
torde hafwa sedt igenom fingren, och emot en hedersgåfwa hieselwe dragit
försorg at de inpracticerade Globerne öskadde kommit til ågarens Hus.
Men efter behörig och noga undersökning, samt afslagde intyganden, på
Besö-

Besökare: Ed, wet man nu at inpracticeringen i luften skede, när Luftbetje-
ningen varit sysselsatt at observera på införslen ned på Jorden.

Detta ensamt skulle likväl icke hafwa varit så sällsynt eller af så
svåra följder, hålft man i andra Länder har flera exempel på sligt; men
här i Staden hafwa flera misfödda hufwuden gjort försök med de Aero-
statiska Machinerne, som icke löfwa oss mindre vändt, än Stadens mistning
af en mängd nyttige Inwånare.

Nyligen har händt, at John Kirving i all möjlig tysthet skaffat sig en
sådan ansenlig stor Machin, och sedan Han til middagen roat sig med någ-
re budne wänner, besteg Han Machinen, hwilken Linea recta for up som
en Raquet, och i et ögnablick förswann Kirving utue wännernas åsyn.
Man hade trodt at Han såsom de andre försigtige Luftseglarne genom en
på Machinen inrättad lucka skulle minska den bränbara lustien och åter sän-
ka sig igen, eller åtminstone påföljande aftenen komma ned i granskaper;
men efter snart 14 dagars wäntan, har man, icke sport det ringaste af
Honom.

At Mannen måste hafst mera insigter än de fläste, och at Han med
wilja blifwit bärta, har man sått öfwerlygelse af et bref, som bundit wid
et blåsod kommit ned ifrån Lusten och hwaruti Han skrifwit: Lycklige
"Machine; Du frålsar mig ifrån min elaka Zustru, ifrån mina Credi-
"torer och de dryga Contributionerne; Jag reser nu til ett Land, som jag
"för en tid sedan upträckt, och är fritt som jag tror, ifrån dessa
"plågor.

Man har trodt at Kirving wore en Fantast, eller och at Han på
det sätt t ryndt ur Landet; men det förhåller sig icke så.

Nivham; som länge funderat på dessa Lustblåsor, och gjordt bränbar
lust på alla sätt, Han årnade följa Kervings exempel, men Hans öde för-
följde Honom.

Nivham lystes af sin Aerostatiska Machine flux up til skvarne och wäl
200:de mil deröfwer, samt bles warse et Land af annan Himmel och an-
nan

nan märk än Wår, men förträffelig; der såg han sin Landsman i gläd-
jens sköte dricka porter utur en mugg af Christall. Nirvham Hade icke hun-
nit längre än at Han med hufvudet tittade in uti denna nya världen,
då Han til sin förskräckelse fann, at den bränbara luten redan war för-
tård. Han ropade sin Wån Kirving, men i det samma med en otrolig
hastighet sänkte sig, och som han höll Direktions-linien, så fanns Han un-
der sin sönderlitne Machine, liggande utan för sitt eget Hus.

Hans bekante blefwo förskräckte at finna Honom i denna ställning och
hörde Honom med förundran tala om Kirvings lyckalighet som blifwit
qvitt så mycket Jordiskt bekymmer.

Han kunde icke tilfyllest beskrifwa den öfra härliga Wärlden; och
påkinnade sig nu efteråt, at Hans Wån Kirving wärkeligen hastat Honom
til hjelp och åtnat fatta Honom i Håret, men som Han til sin olycka,
den dagen hade sin tjocka skurna Peruque, så tog Kirving miste, och Pe-
ruquen ensam blef qwar i den nya Wärlden.

Emedlertid har denna händelse förordssakat bekymmersamma öfwer-
läggningar hos Stadens Magistrat, i den händelse flere skulle ledsna wid de
dryga besattningarna och wille försöka at komma til det af Kirving upräck-
at Landet.

Magistraten skall sunnit at ensamt förbud emot folk utskytningen, icke
nu mera gör tilfyllest, hwarfdre de kärligaste warningar och förmaningar
blifwit på Predikostolarne upläste, at Inwånarne icke wille öfwergifwa
Staden och dess Gebieth, utan under sina Fikonatrad, äta Frihetens äd-
la Fruκτηr.

Men under allt detta; har wår Magistrat icke försummat, at förekom-
ma Stadens förlust genom Utrikes tillwerkade Machiners införsel, utan lå-
tt inlåta flere wärkstäder för Casans räkning, däruti Aerostaiske Machi-
ner tillwärtas och efter en wis faststald Taxa försäljas.

En ansenlig Direction med tillräckelig betjening är äfwen tillsatt at be-
förja så Rikswårdande angelägenheter. Äfwen som stora och kostbara
Ma-

Magaziner til Machinernes förvarande, äro dels färdige, dels under skyn-
dosam byggnad.

Alla och en hvar äro i öfrigt förbudne, wid swårt straff och Lands-
flykt, både at hjelpe förfärdiga Aerostatiska Machiner, och annorstädes tids-
pa dem, än uti Magistratens Magaziner.

Jag besåg et dylikt Magazin här om dagen, inrättningen är förträfs-
felig. Där finnes Aerostatiska Machiner ifrån 1 til 100,000 Cubic fot
bränbar luft; Machiner för Executions-berjenter at flyga efter Debitorer,
för Besökare at jaga efter Luwenddjare, för Police-Berjenter at fånga
skjälmar och äfwen för Stadens Garnizon, i händelse någon af des gran-
nar skulle förackta wallar och grafwar samt med Aerostatiska Machiner kom-
ma äfwanifrån in i Fästningen.

Förleden gårdag skall på Rådhuset warit under öfwerläggning om be-
löning för James Tims som skall warit den, hwilken här i Staden först
kommit Aerostatiska Machiner i gång, men skilgagtigheten i rösterne har
warit så stor, at man ej kunnat förena sig om något slut.

En del hafwa påstådt at Kirving som bragt saken fullkomligast, i det
han medelst Machinen varit til en ny werld, borde få en ärestod af Aero-
statiska Machiner; andre warit af den tanka at Nivham som lämnat kund-
skap om Kirvings wistande, och at en uplåckt wärkeligen stede, förtjent
en sådan ärestod framför Kirving.

Wår Magistrat, som altid lämpar belöningen efter förtjensten, lärer
som det förljudes, tillärkanna Tims en belöning af 1000 Cubic fot brän-
bar luft, samt göra honom til Riddare af Aerostatiska bollen.

Dyligen har en wälmenande Medborgare Butler, hos den ädle Ma-
gistraten inkommit med förslag, at med mindre kostnad idka Rikets Sjö-
fart, nemligen Ekwirket, som af watten och Skeppsmasken så snart för-
derwas, och i stället segla i luften med Aerostatiska bollar; genom hwilket
besparing, han tror at wi skole få wåre medråflare utur brådet, winna
otroligt i Handelswägen, samt blifwa et lyckligt och wälmående Folk.

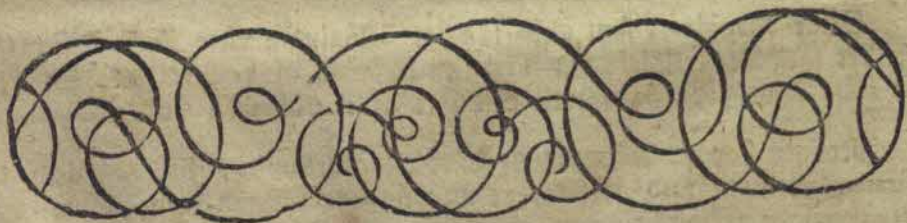
Fortificationisten Rectangulus håller åswen på, at arbeta ut et lika nyttigt project för Stadens bästa, nemligen, at i Orlogstider bespara den ansenliga kostnad och besvär som til Trokens transporterande upgår, samt genom Aerostrariska Machiner födra Canonerne och Bagages.

Öfveligaste projectet tyckes likwål Stornær arbetat, då han föreslår at i stället för Specie mynt som blifwit så rart, nyttja Aerostrariske bällar, stämpade med Stadens Sigill; och i den händelse Statens utgifter så fråsde, genom Förordning låta kundgöra, at hwar Cubic fot bränbar luft borde gälla för tre, minst två: Men alt detta väcker icke hos mig så mycken upmärksamhet, som min wån Nivhams olycka. Han förjer och talar 100:de resor om sin skurna peruque.

Annonce.

Alla 3 Släktar af Wälsignade Tryckfriheten nämde de 50 första Namren säljas completa inbundna i Boklådan wid Riddarhus, Torget för 3 Riksdaler 16 s.

Arket 29 utkommer nästa Thorsdag Kl. 8 om morgonen.

Stockholm, Tryckt hos Commisarien P. A. BRODIN, 1784.

Tryck-Friheten den Wälsignade.

Stockholm d. 5 Februarii 1784.

Anecdoter hörande til Historien om Bastillen.

Abbé Lenglet under sin lifstid blef 10 eller 12 gånger insatt på Bastillen. Den ena gången skedde det på Engelska Ambassadeurens i Paris Albermals anmälan. Brottet bestod likwål i intet annat, än at Han i sina skrifter satt Jacobs namn såsom Konung i England näst efter Konung CARL den andra. Hela världen wet at den satliga Abbén hade blifwit så wan wid dessa Promenader på gatan St. Antoine som Han self kallade dem, at så snart Han seck se någon af Pollice. Betjeningen komma op i sin trappa, ropade Han på sin gamla Hus-hållerka, fort, fort, min lilla Kappsäck, Skjortor, Strumpor, Nattmössa och Tobak.

En Mamsell Staal Häf-Dame hos en Prinsessa blef insatt på Bastillen i anseende til några mistankar, at Hon som Prinsessans ombud och förtrogna intrigverade med Spaniska Ministeren. Uti sina ega Memoirer berättas, huru Hon blef emottagen och handterad på detta Kongliga Slocket.

